

ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟΝ ΠΑΣΤΕΡ

Τῇ 1 Νοεμβρίου ἐτελέσθησαν ἐν Παρισίοις τὰ ἐγκαίνια τοῦ Ἰνστιτούτου Παστέρ ἐπὶ παρουσίᾳ τοῦ προέδρου τῆς Δημοκρατίας. Ἡ τελετὴ τῶν ἐγκαίνιων διεξήχθη ἐν τῇ αἴθουσῃ τῆς ὑποδοχῆς, τὴν ὁποίαν ἐκόσμουσαν αἱ προτομαὶ τῶν κυριωτέρων εὐεργετῶν τῶν συντελεσάντων πρὸς ἴδρυσιν τοῦ Ἰνστιτούτου, μεταξύ τῶν ὁποίων διακρίνεται ἡ τοῦ αὐτοκράτορος τῆς Ρωσσίας.

Πολλοὶ λόγοι ἐξεφωνήθησαν. Ὡμίλησεν ὁ Βερτράν, ἰσόβιος γραμματεὺς τῆς Ἀκαδημίας τῶν Ἐπιστημῶν, ἀναπληρῶν τὸν ναύαρχον Jurien de la Graviere, ἀσθενοῦντα. Μετ' αὐτὸν ἔλαβε τὸν λόγον ὁ κ. Γρανσέ, καθηγητὴς ἐν τῇ Ἰατρικῇ Σχολῇ καὶ συνεργάτης τοῦ Παστέρ, ὅπως ἐκθέσῃ τὰ κατὰ τὴν νέαν μέθοδον, τὴν ἐφαρμογὴν, καὶ τὰ ἀποτελέσματα αὐτῆς. Καὶ τρίτος ὁ διευθυντὴς τῆς Πιστωτικῆς Τραπεζίης (Credit foncier) τῆς Γαλλίας ἐξέθηκε τὴν οἰκονομικὴν κατάστασιν τοῦ καθιδρύματος.

Τελευταῖος ὁ Παστέρ ἐν ζωηρᾷ συγκινήσει ἐξέφρασε τὰς εὐχαριστίας του πρὸς τε τὴν ὀμήγυριν, καὶ πρὸς τοὺς πολυαριθμοὺς συνδρομητάς, εἰς τῶν ὁποίων τὴν γενναιότητα καὶ τὰς θυσίας χρεωστῆ τὴν ταχυτάτην ἀποπεράτωσιν τοῦ φερωνύμου Ἰνστιτούτου.

« Δὲν θέλω νὰ νομίσουν ὅτι τὰ χρήματά τὰ δοθέντα διὰ τὸ Ἰνστιτούτον ἐξωδεύθησαν πρὸς ἀνεργεσίαν πολυτελοῦς μεγάρου πρὸς χρῆσιν μου. Κάμετέ μου ἐργαστήρια, ἐργαστήρια εὐρύχωρα, κατάλληλα, ὑψηλά, νὰ δέχωνται ἀφθόνως ἀέρα καὶ ἥλιον ». Εἶπεν ὁ Παστέρ πρὸς τὸν ἀρχιτέκτονα τὸν ἐπιφορτισμένον τὸ σχέδιον τοῦ κτιρίου, καὶ πάντα ἐγένοντο κατὰ τὴν ἐπιθυμίαν τοῦ περιδόξου σοφοῦ.

Τὸ Ἰνστιτούτον σύγκειται κυρίως ἐκ δύο μεγάλων οἰκοδομημάτων, τῶν ὁποίων ἐκάτερον βλέπει πρὸς ἄλλην ὁδόν. Ἀμφότερα συνδέονται πρὸς ἄλληλα διὰ μεγάλης στοᾶς, ἥτις ἐν ἀνάγκῃ δύναται νὰ χρησιμεύσῃ ὡς αἴθουσα παραδόσεων. Τὸ ἐν ἐκ τῶν οἰκοδομημάτων κατεμερίσθη περίπου ὡς ἐξῆς: Ἐν τῷ ἰσογείῳ κεῖνται αἱ αἴθουσαι αἱ ὠρισμέναι πρὸς τὰς ἐπὶ τῆς λύσεως εἰδικῶς καὶ τὰς γενικὰς ἐργασίας. Ἐπὶ τοῦ πρώτου πατώματος κεῖνται τὰ ἐργαστήρια ἐν οἷς θὰ ἀναπτύσσεται ἡ διδασκαλία, διηρημένα εἰς δύο τμήματα: εἰς τὸ ἐν ὁ κ. Ροῦ θὰ διευθύνῃ τὰς σπουδὰς τῆς γενικῆς μικροβιολογίας (microbie generale), καὶ εἰς τὸ ἕτερον ὁ κ. Δυκλῶ τὰς σπουδὰς τῆς βιολογικῆς χημείας: τὸ δεύτερον πάτωμα κατέχουσι τὰ ἐργαστήρια, ἐν οἷς θὰ τελῶνται κυρίως πειράματα, διηρημένα εἰς δύο ὅμοια τμήματα. Αἱ καλούμεναι « αἴθουσαι τῆς λύσεως » αἱ πρὸς χρῆσιν τῶν ἐρχομένων ὅπως

ἐπικαλεσθῶσι τὴν βοήθειαν τοῦ Παστέρ περιλαμβάνουσιν αἰθούσας, ὠρισμένας πρὸς παντοίας χρήσεις: πρὸς διαμονὴν, πρὸς ἐμβολιασμόν, πρὸς ἐπίδωσιν, κτλ. Ἐν ταύτῃ προπαρασκευάζεται ὁ ἰός, ἐν ἐκείνῃ τηροῦνται οἱ μυελοὶ τῶν ζώων. Ἡ τελευταία ἔχει διπλὰς τὰς θύρας καὶ τὰ παράθυρα, καὶ θερμαίνεται δι' εἰδικῆς μεθόδου, καθ' ὅτι εἶνε ἀνάγκη νὰ ὑπάρχῃ σταθερὰ θερμοκρασία ἐν αὐτῇ. Τὸ αὐτὸ οἰκοδόμημα περιλαμβάνει καὶ αἴθουσαν παραδόσεων συνεχομένην πρὸς ἐργαστήριον. Τὰ ἐργαστήρια διαδέχονται ἄλληλα: ὑπάρχει καὶ φωτογραφικὸν ἐργαστήριον καὶ ἐν aquarium. Εἰς τὰ διάφορα ἐργαστήρια τῶν τμημάτων τῆς γενικῆς μικροβιολογίας καὶ βιολογικῆς χημείας προσηρτήθησαν εὐρεταὶ αἴθουσαι ὅπως ἐν αὐταῖς ἐργάζονται ἀπὸ κοινοῦ οἱ μαθηταί.

Οἱ ἀλλοδαποὶ ἐπιστήμονες δύνανται νὰ μετέχωσι τῶν ἐργασιῶν τοῦ Ἰνστιτούτου, ἰδιαιτέρων ἐργαστηρίων παραχωρουμένων εἰς αὐτούς. Ὁ ἀρχιτέκτων τοῦ κτιρίου ἐφρόντισε νὰ διευκολύνῃ παντοιοτρόπως τὰς ἐργασίας τῶν καθηγητῶν καὶ τῶν μαθητῶν. Ἀτμομηχανὴ τεθειμένη ὑπογείως χρησιμεύει πρὸς θέρμανσιν τοῦ κτιρίου διὰ θερμάστρας ἐχούσης ὕψος 33 μέτρων.

Τὸ δεύτερον οἰκοδόμημα τὸ βλέπον πρὸς τὴν ὁδὸν Δυτῶ περιλαμβάνει κυρίως τὸ οἶκημα τοῦ Παστέρ, διακεκοσμημένον μετὰ πολλῆς ἀπλότητος. Μόνον τὸ ἐστιατόριον κοσμεῖται ὑπὸ πολυτελοῦς θερμάστρας ἐκ γλυπτοῦ ξύλου. Ἐπὶ τῆς προσόψεως αὐτοῦ ἐτίθη ὀρειχάλκινος ἀνδριάς, ἀπεικόνισμα τοῦ ἡρώικου βοσκοῦ Ζυσίλ, ὅστις συνεκρότησε σφοδρὰν πάλην πρὸς λυσσῶντα λύκον, διὰ νὰ σώσῃ δύο μικρὰ παιδιὰ, καθ' ὧν εἶχεν ὀρμήσει τὸ θηρίον. Ὁ βοσκὸς Ζυσίλ εἶνε ὁ πρῶτος τὸν ὁποῖον ἐμβολίασεν ὁ Παστέρ.

Ἐκ τοῦ ὠραίου λόγου, ὃν ἐξεφώνησεν ὁ Παστέρ κατὰ τὰ ἐγκαίνια τοῦ Ἰνστιτούτου, παραθέτομεν ὧδε τὸν ἐπίλογον:

« Ἡ ἐπιστήμη δὲν ἔχει πατρίδα: ἀλλ' ὁ ἐπιστήμων δὲν εἶνε ἄπατρις, καὶ εἰς τὴν ὠφέλειαν τῆς ἰδίας πατρίδος δέον νὰ ἀποβλέπῃ τὸ ἔργον του, τὸ παγκοσμίαν ἐπίδρασιν ἀσκοῦν.

» Ἐπιτρέψατέ μοι, κύριε πρόεδρε, νὰ καταλήξω τὸν λόγον διὰ φιλοσοφικῆς σκέψεως, τὴν ὁποίαν ἐξεγείρει ἐν ἐμοὶ ἡ παρουσία σας ἐν τῇ αἴθουσῃ ταύτῃ τῆς ἐργασίας. Δύο ἀντίθετοι νόμοι σήμερον παλαίουσιν ἐναντίον ἀλλήλων: ὁ νόμος τοῦ αἵματος καὶ τοῦ θανάτου, ἐφευρίσκων καθ' ἐκάστην νέας πολεμικὰς μεθόδους, ἀναγκάζων τοὺς λαοὺς νὰ ἴστανται ἀείποτε ἀντιμέτωποι ὅπως ὀρμήσωσιν εἰς τὰ πεδία τῶν μαχῶν: καὶ ὁ νόμος τῆς εἰρήνης, τῆς ἐργασίας, τῆς σωτηρίας, ὄνειροπολῶν τὴν ἀπελευθέρωσιν τοῦ ἀνθρώπου ἀπὸ τῶν περιτοιχοῦντων αὐτὰ δεινῶν.

» Ὁ πρῶτος νόμος σκοποῦν ἔχει τὰς βιαίας κα-

τακτήσεις, ὁ δεύτερος τὴν ἀνακούφισιν τῆς ἀνθρώπιότητος. Οὗτος θεωρεῖ τὴν ζωὴν τοῦ ἀνθρώπου πολυτιμωτέραν μυρίων νικῶν· ἐκεῖνος θυσιάζει ἑκατομμύρια ὑπάρξεων ὑπὲρ τῆς φιλοδοξίας ἐνός. Ὁ νόμος, οὐτινος εἴμεθα τὰ ὄργανα, ζητεῖ, καὶ ἐν τῷ μέσῳ τῆς σφαγῆς ἀκόμη, τὴν θεραπεσίαν τῶν αἱματηρῶν κακῶν, τὰ ὅποια προξενεῖ ὁ νόμος τοῦ πολέμου. Οἱ ἐπίδεςμοι οἱ ὀφειλόμενοι εἰς τὴν ἡμετέραν ἀντισηπτικὴν μέθοδον προφυλάττουσι τὴν ζωὴν χιλιάδων στρατιωτῶν.

» Ποῖος ἐκ τῶν δύο νόμων θὰ ὑπερισχύσῃ; Μόνος ὁ θεὸς γνωρίζει. Ἄλλὰ δυνάμεθα νὰ βεβαιώσωμεν ὅτι ἡ γαλλικὴ ἐπιστήμη ὑπακούουσα εἰς τὸν εὐεργετικὸν τοῦτον νόμον, ἀγωνίζεται πρὸς εὐρυσίν τῶν ὀρίων τῆς ζωῆς.»

Η ΕΥΡΩΣΤΙΑ ΤΟΥ ΣΩΜΑΤΟΣ

Mens sana in corpore sano. Τὸ παλαιόφατον ἀπόφθεγμα ἐκθάπτεται τῆς λήθης. Ἡ παραμεληθεῖσα διάπλασις τοῦ σώματος ἤρχισε νὰ γίνεται ἀντικείμενον δημοσίας μερίμνης. Ἐν Γαλλίᾳ, κατόπιν ζωηρᾶς ὠθήσεως τὴν ὁποίαν ἔδωκεν ὁ τύπος, ὁ ἐν παντὶ ὠφελίμῳ πρωτοστατῶν, συνέστη ὁ «Σύνδεσμος τῆς σωματικῆς διαπλάσεως», οὗ μετέχουσι πᾶν ὅ,τι ἐπιφανὲς κέκτηται ἡ Γαλλία, δύναται δὲ νὰ ἐγγραφῇ μέλος καὶ πᾶς οἰοσδήποτε Γάλλος, καταβάλλων ἐτησίως μικρόν τι τίμημα.

Μεταξὺ τῶν πολλῶν ἐπιστολῶν, αἵτινες ἀπεστάλησαν ἐκ μέρους τῶν ἐξοχότητων τῶν γραμμάτων, τῶν ἐπιστημῶν καὶ τῆς καλλιτεχνίας πρὸς τὴν γραμματεῖαν τοῦ συνδέσμου, καταλέγονται ἐν γράμμα τοῦ Αἰμιλίου Ζολᾶ καὶ ἕτερον τοῦ Ἀμβροσίου Θαμᾶ, τοῦ διασήμου μελοποιῦ.

«Ζητεῖτε, γράφει ὁ Ζολᾶ, τὴν γνώμην μου περὶ τῆς σωματικῆς ἐκπαιδεύσεως. Πρὸ εἰκοσι καὶ δύο ἐτῶν ἔγραψον: «Τὸ σῶμα, ὅπως κατὰ τοὺς χρόνους τοῦ ἀκράτου θρησκευτικοῦ φανατισμοῦ, παρημελήθη ἐντελῶς παρ' ἡμῖν· δὲν ἐξυψοῦται πλέον ἡ ψυχὴ, ἀλλὰ τὰ νεῦρα, ὁ ἐγκέφαλος· ἡ σὰρξ αἰμάσσει ἐκ τῶν ἐπανειλημμένων καὶ μυχιῶν κλονισμῶν, μὲ τοὺς ὁποίους τὸ πνεῦμα συνταράσσει ὀλόκληρον τὸν ἀνθρώπινον ὀργανισμόν. Εἶνε βέβαιον ὅτι νοσοῦμεν καὶ νοσοῦμεν τὴν ἀσθένειαν τῆς προόδου. Ὁ ἐγκέφαλος ὑπερτροφεῖ, τὰ νεῦρα ἀναπτύσσονται, ἐπὶ ζημίᾳ τῶν μυῶνων, αὐτοὶ δ' ἐξασθενοῦντες ἀδυνατοῦσι πλέον νὰ συκρατήσωσι τὴν ἀνθρωπίνην μηχανήν. Ἡ μεταξὺ ὕλης καὶ πνεύματος ἰσορροπία κατεστράφη. Ἡ νίκη δὲ αὕτη τῶν νεύρων κατὰ τοῦ σώματος ἐμόρφωσε τὰ ἦθη, τὴν φιλολογίαν, ὀλόκληρον τὴν ἐποχὴν μας, ὅποια εἶνε. Καιρὸς εἶνε νὰ μερμνήσωμεν πλέον καὶ περὶ τοῦ ἀτυχοῦς σώματος, ἂν εἶνε πλέον καιρὸς». Σήμερον τὸ νόσημα

ἔδεινώθη, οἴκοθεν δ' ἐννοεῖται ὅτι συμπράττω μεθ' ὑμῶν εἰς πᾶσαν προσπάθειαν ὑπὲρ τοῦ σκοποῦ, ὃν ἐπιδιώκετε».

Ὁ μελοποιὸς Θαμᾶς, μέλος τοῦ Ἰνστιτούτου καὶ διευθυντῆς τοῦ Ὠδείου, γράφει: «Πάντες οἱ ἐνδιαφερόμενοι ὑπὲρ τοῦ ἠθικοῦ καὶ πνευματικοῦ μεγαλείου τῆς ἡμετέρας πατρίδος κατανοοῦσι τὴν ἀνάγκην τῆς ἐπεκτάσεως τῆς σωματικῆς αὐτῆς ἀναπλάσεως. Τὸ ἀρχαῖον λατινικὸν ῥητὸν θαυμασίως καθορίζει καὶ συνοψίζει τὸ ζήτημα. *Mens sana in corpore sano.* Πλανᾶται ὅστις φρονεῖ ὅτι δύναται νὰ θυσιάσῃ τὸ ἐν ὑπὲρ τοῦ ἄλλου. Ὅπως ἡ ἀποκλειστικὴ ὑπὲρ τῆς σωματικῆς δυνάμεως μερίμνα θὰ διεκύβευε τὴν ὑψηλὴν θέσιν ἣν λαὸς τις κατέχει ἐν τῷ κόσμῳ, οὕτω καὶ ἡ ἀπόλυτος ὑπεροχὴ τῆς ἐπιστήμης καὶ τῆς τέχνης παρ' αὐτῷ δύναται νὰ τοῦ ἀφαιρέσῃ τὰ μέσα, ὅπως διατηρῇ ταύτην τὴν ὑπεροχὴν. Ἀληθῆ φρόνησιν μαρτυρεῖ ἡ συνταύτισις τῶν διεστώτων τούτων στοιχείων τῆς ἀνθρωπίνης φύσεως ἐν ἐναρμονίᾳ ἰσορροπίας. Διὰ τοῦτο τὸν «Σύνδεσμον τῆς σωματικῆς διαπλάσεως», θεωρῶ ἔργον ὑγιοῦς φιλοσοφίας καὶ ἐνθέρμου πατριωτισμοῦ».

— * —

Η ΚΑΡΜΕΝ ΣΥΛΒΑ

ΣΤΕΦΑΝΟΥΜΕΝΗ

Ἡ Γαλλικὴ Ἀκαδημία διαθέτει πολλὰ βραβεῖα, ἅτινα ἐτησίως ἀπονέμει εἰς τὰ ἄριστα τῶν ὑποβληθέντων αὐτῇ φιλολογικῶν ἔργων. Κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο, μεταξὺ τῶν ἄλλων, ἐστεφάνωσε καὶ τὴν βασιλίσσαν τῆς Ρουμανίας, βραβεύσασα διὰ χρυσοῦ μεταλλίου τὸ ὠραῖον αὐτῆς βιβλίον «Σκέψεις Βασιλίσσης», ἐξ οὗ πολλὰ ἠνθολόγησεν ἡ *Ἔστια*. Ὁ ἰσόβιος γραμματεὺς τῆς ἀκαδημίας Δουσέ, ἐξαγγέλλων δημοσίᾳ τὴν ἀκαδημαϊκὴν κρίσιν περὶ τοῦ βιβλίου τούτου, διαγωνισθέντος χάριν τοῦ βραβείου Botta, ὅπερ ἀπονέμεται ἀποκλειστικῶς εἰς ἔργα συγγραφέντα ὑπὸ γυναικῶν, εἶπε: «Ἐν τῶν ὑποβληθέντων ἔργων εἶνε ἄξιον ἰδιαίτερας μνείας. Φέρον τίτλον «Σκέψεις Βασιλίσσης» ἤλθε πρὸς ἡμᾶς ἀθορύβως, ὡς πάντα τὰ λοιπὰ, μὲ χαρίεν ἀλλὰ μετριόφρον ὄνομα, ζητοῦν νὰ ἀποκρύψῃ ἀφ' ἡμῶν τὴν ἀληθῆ καταγωγὴν του, μὲ τὸ ὄνομα: Κάρμεν Σύλβα! Τὸ ψευδώνυμον τοῦτο, τὸ ὅποῖον εἶνε τόσον διάσημον ἐν Παρισίοις, ὅσον καὶ ἐν Βουκουρεστίῳ, εἰς οὐδένα ἐξ ἡμῶν ἦτο ἀγνωστον. Αἱ σκέψεις ἃς περιείχεν ἦσαν ἀληθεῖς *Σκέψεις Βασιλίσσης*, βασιλίσσης μουσοτραφοῦς, φιλοσόφου καὶ ποιητρίδος ἐνταύτῳ· πρὸ παντὸς ὅμως γυναικός, ἥτις νομίζει τις ὅτι χαρακτηρίζει ἑαυτήν, ὅταν γράφῃ: «Ὑπάρχουσι γυναῖκες ἐξόχως ἀγαφαί· ἐγγίσατέ τας